

Samhandlingsavtale mellom Artsdatabanken og Vitenskapskomiteen for mat og miljø

1. Innledning

Avtalens parter er Artsdatabanken og Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM).

Artsdatabanken er en selvstendig faglig uavhengig etat under Klima- og miljødepartementet (KLD). Artsdatabanken er en nasjonal kunnskapsbank for naturmangfold og hovedoppgaven er å formidle oppdatert og lett tilgjengelig informasjon om arter og naturtyper. Artsdatabanken samarbeider tett med de biologiske fagmiljøene. Å vurdere hvilken økologisk risiko fremmede arter kan ha i naturen er en av Artsdatabankens oppgaver. Det er et mål for risikovurderinga av fremmede arter at listen over vurderte (flercella) arter er uttømmende, dvs. at ingen kjent fremmede flercella art er utelatt. Listen revideres jevnlig, og den siste oversikten ble publisert i 2018, Fremmedartslista 2018. Produktet er et viktig grunnlag for en kunnskapsbasert forvaltning av biologisk mangfold, og bidrar også til å spre kunnskap om fremmede arter til allmennheten og andre relevante målgrupper i samfunnet.

VKM er en uavhengig og tverrfaglig vitenskapskomité innen mat- og miljøområdet, oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). VKMs samfunnsoppdrag er å utføre uavhengige, vitenskapelige vurderinger av forhold som har direkte eller indirekte betydning for helsemessig trygg mat langs hele matkjeden og for miljøet. VKM leverer ulike typer uavhengige vitenskapelige vurderinger (kunnskapssynteser) som risikovurderinger, nytte- og risikovurderinger, kunnskapsoppsummeringer og andre vitenskapelige vurderinger og kommentarer innenfor områdene mattrygghet, ernæring og næringsstoffer, kosmetikk, dyrehelse, dyrevelferd, plantehelse, plantevernmidler, genmodifiserte organismer, mikrobiologiske produkter, fremmede organismer og handel med truede arter (CITES). Vurderingene gjøres på oppdrag fra Mattilsynet og Miljødirektoratet, som bruker vurderingene som grunnlag for å utvikle regelverk, til behandling av ulike typer søknader, til å utarbeide råd og gi innspill til departementene. Vurderingene gjøres uavhengig av og adskilt fra forvaltningens vedtak. VKM kan også ta opp saker på eget initiativ.

2. Avtalens formål

Formålet med samhandlingsavtalen er å bidra til at partenes kompetanse innen temaet fremmede arter/organismer utnyttes på en best mulig måte. Det skal skapes synergier mellom Artsdatabanken og VKM som bidrar til et bedre og mer helhetlig kunnskapsgrunnlag for forvaltningen om risiko knyttet til fremmede arter/organismer. I dette ligger også at partene sammen framstår sterkere og med større faglig tyngde enn om de opererer hver for seg og at partene til sammen dekker flere departementers områder.

3. Rollefordeling/partenes ansvarsområder

Ifølge mandatet er det Artsdatabankens ansvar å «foreta jevnlige revisjoner av økologisk risiko for fremmede arter i Norge». Dette omfatter en vurdering av alle fremmede arter i Norge som er etablert, eller som med stor sannsynlighet kan bli etablert i Norge (dørstokkarter), og hvilken påvirkning de kan ha på naturmangfoldet. Arbeidet framskaffer et bredt kunnskapsgrunnlag, herunder også informasjon om artenes spredningsveier, naturtypetilørighet og utbredelse.

VKM har hovedansvar for å vurdere hvilken risiko innførsel og hold/utsetting av fremmede organismer kan ha for biologisk mangfold i Norge. Dette gjelder risikovurderinger av fremmede organismer som søkes godkjent for import, som grunnlag for særskilt regulering i forskrift eller knyttet til bestemte virksomheter eller aktiviteter. VKM vurderer også risiko knyttet til fremmede organismer som er etablert i norsk natur når det er behov for utfyllende informasjon eller vurdering av andre forhold enn det Artsdatabanken gjør i sine risikovurderinger. VKM vurderer også effekter av fremmede organismer på plantehelse, dyrehelse og human helse.

4. Partenes gjensidige forpliktelser

Partene skal:

- Arbeide for en effektiv dialog og et godt faglig samarbeid.
- Samarbeide om strategier for å øke og formidle kunnskapsgrunnlaget om fremmede arter/organismer.
- Oppdatere hverandre om pågående risikovurderinger og andre vitenskapelige vurderinger som berører fremmede arters/organismers påvirkning på naturmangfoldet.
- Gjensidig bidra til deling og tilgjengeliggjøring av data.
- Informere/involvere hverandre i arbeidet med utvikling av risikovurderingsmetodikk.

5. Samhandlingsstruktur

Kontaktmøter

Artsdatabanken og VKM skal avholde årlige kontaktmøter for å diskutere relevante saker av betydning for partenes samarbeid.

Risikovurderinger av fremmede arter/organismer

Det er en intensjon at data og informasjon fra VKM sine vurderinger av fremmede organismer i størst mulig grad legges inn og synliggjøres i Fremmedartsbasen FAB.

6. Ved uenighet

Eventuelle uenigheter mellom partene skal søkes løst gjennom dialog. Dersom løsning ikke finnes gjennom dialog mellom partene, skal løsningen avklares i Helse- og omsorgsdepartementet og Klima- og miljødepartementet.

7. Evaluering

Avtalen evalueres årlig under kontaktmøtet.

8. Avtaleperiode

Avtalen trer i kraft 1. oktober 2019. Avtalen har en tidsramme på fem år.

9. Signatur

Denne samarbeidsavtalen er undertegnet i to eksemplarer, hvor partene beholder hvert sitt eksemplar.

Trondheim, 11.09.2019

Einar Hjorthol
Direktør Artsdatabanken

Cecilie Rolstad Denby
Direktør for VKM